

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi
مركز دراسات الشرق الأوسط
Center for Middle Eastern Studies

ANALİZ 334
EKİM 2025

7 EKİM SONRASI BATI ŞERİA'DA İSRAİL'İN YERLEŞİM POLİTİKASI: YENİ BİR EVRE

EMİNE D. KAYA

Telif Hakkı

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2025

ISBN:978-625-8175-96-7

9 786258 175967

Bu çalışmaya ait içeriğin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu çalışmada yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

1. Basım, Ekim 2025 Ankara

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi

Sertifika No. : 41963

Adres : Mustafa Kemal Mah. 2128 Sk. No: 3 Çankaya, ANKARA

Telefon : +90 850 888 15 20

Eposta : info@orsam.org.tr

Fotoğraflar : Anadolu Ajansı.

Baskı: Sultan Köse - Poyraz Ofset

İvedik OSB 1534. Cad. No:9 Yenimahalle/Ankara

Telefon: 0312 384 19 42

Sertifika No.: 49893

“Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5'inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir”

7 EKİM SONRASI BATI ŞERİA'DA İSRAİL'İN YERLEŞİM POLİTİKASI: YENİ BİR EVRE

Yazar Hakkında

Emine D. Kaya

Marmara Üniversitesi Tarih bölümünden mezun olmuştur. Yüksek Lisans eğitimini Marmara Üniversitesi Orta Doğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü Orta Doğu Siyasi Tarihi ve Uluslararası İlişkileri Anabilim Dalında, "İsrail Yerleşim Politikasının Filistin Devleti ve Toplumu Üzerindeki Etkisi" başlıklı tezi savunarak tamamlamıştır. Doktora çalışmalarını Orta Doğu Siyasi Tarihi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalında sürdürmektedir. Marmara Üniversitesi Ortadoğu Sosyolojisi ve Antropoloji Anabilim Dalında araştırma görevliliğine devam etmektedir.

İÇİNDEKİLER

- 5** GİRİŞ
- 7** BİR İŞGAL ARACI OLARAK YERLEŞİM POLİTİKASININ YARATILMASI
- 11** FIRTINA ÖNCESİ ZEMİN: 7 EKİM ÖNCESİNDE YERLEŞİM POLİTİKASININ GÜNDEMİNİN HAZIRLANMASI
- 13** 7 EKİM İÇİN BİR FRAGMAN: ELİ YERLEŞİMİ OLAYI
- 15** BATI ŞERİA'NIN GELECEĞİNİ MÜHÜRLEMEK: 7 EKİM SONRASI YERLEŞİM POLİTİKASI
- 15** Yeni Yerleşkelerin (Outpost) Kurulması
- 18** Arazi Kamulaştırması
- 19** Yıkım Politikası
- 20** Yerleşimci Şiddeti
- 21** Hareket Kısıtlamaları
- 23** SONUÇ

7 Ekim Sonrası İsrail'in Batı Şeria'da Yerleşim Politikası

7 Ekim 2023 sonrasında İsrail, Gazze'ye yönelik geniş çaplı askerî operasyonlarını sürdürürken eş zamanlı olarak Batı Şeria'daki yerleşim politikasını da hızlandırmıştır. Bu dönemde yerleşimlerin genişletilmesi, Filistin topraklarının sistematik biçimde gasp edilerek bina yıkımının ve yerleşimci şiddetinin artması Filistin'in coğrafi ve demografik bütünlüğünü hedef alan kapsamlı bir stratejinin parçası hâline gelmiştir.

Yerleşimlerin Genişlemesi

7 Ekim sonrasında kamuoyunun dikkati büyük ölçüde Gazze'deki insani trajediye odaklanmışken Batı Şeria'daki yeni yerleşim alanlarında dramatik bir artış yaşanmıştır.

2023: 32 yeni yerleşke
2024: 61 yeni yerleşke
2025: 58 yeni yerleşke
2024'te 9.971 ve
2025'te ise 23.571 yeni
konut inşasına onay
verilmiştir.

(2012-2022 yılları arasındaki 10 yıllık bir süreçte 85 yerleşke kurulurken 2023-2025 yılları arasında sadece 3 yılda 151 yerleşke kurulmuştur)

Şiddet Politikası

7 Ekim'den bu yana Batı Şeria'da İsrail güçleri ve yerleşimciler tarafından Filistinlilere uygulanan şiddet sürekli bir artış eğilimi göstermiştir. Bu süreçte en az **1.000** kişi öldürülmüş ve **9.230** kişi de yaralanmıştır.

Arazi Kamulaştırması

Sadece 2024 yılında **24.258** dönüm arazi yeni yerleşkeler için kamulaştırma yoluyla gasp edilmiştir (Bu miktar, Oslo Süreci'nden 2023'e kadar geçen 30 yıldaki toplam gaspın iki katıdır.)

Yıkım Politikası

2023-2025 arasında yıkılan yapı sayısı: **4.342**

Zorla yerinden edilen kişi sayısı: **8.332**

Yıkımların yoğunlaştığı şehirler:

Ramallah, Nablus, el-Halil

Amaç: Filistin şehirlerini birbirinden izole etmek.

Hareket Kısıtlamaları

Batı Şeria'da Filistinlilerin hareket alanını kısıtlayan kontrol noktaları 2023 yılında **645** iken 2025 yılında **849'a** yükselmiştir. Böylece Batı Şeria bir nevi "**açık hava hapishanesi**" hâline gelmiştir.

İsrail'in Batı Şeria'da uyguladığı yerleşim politikası, bölgeyi adeta bir ahtapot gibi kuşatarak Filistin topraklarının bütünlüğünü parçalamayı ve iki devletli çözümü fiilen ortadan kaldırmayı hedeflemektedir. İsrail'in bu genişlemeci ve yerleşim temelli politikaları; egemen, bütüncül ve yaşayabilir bir Filistin devletinin oluşumuna engel teşkil edecek zemini inşa etme çabasıdır.

GİRİŞ

Batı Şeria'yı 1967 savaşında işgal etmesinden sonra bu bölgedeki toprak kontrolünü ve yönetimini yerleşim politikası aracılığıyla sağlamış olan İsrail bu durumu günümüze kadar sürdürmüştür. Dolayısıyla yerleşimler, Batı Şeria'da bir işgal aracı olarak kritik bir rol oynamaktadır. 7 Ekim 2023 saldırıları sonrasında İsrail'in Gazze'ye yönelik başlattığı saldırılar ve yıkım bir soykırıma dönüşürken Filistin'in varlığını sona erdirmeye yönünde attığı adımlar sadece Gazze ile sınırlı değildir. Yaklaşık son 50 yıldır ağırlıklı olarak Batı Şeria'da inşa edilen yerleşimler üzerinden işgalini derinleştiren İsrail'in 7 Ekim sonrası yerleşim politikası da yeni bir hız kazanmıştır. Ancak bu hızlanmayı mümkün kılan asıl zemin, 2022 sonunda kurulan ve ülke tarihindeki en sağcı koalisyon olarak tanımlanan hükûmetin yerleşimci ideolojisidir.

Batı Şeria'da yerleşimleri daha da artırmak için gerekli hazırlıkları yapan ve bunu geniş bir alanda uygulamaya koymak için fırsat bekleyen bu ekip tarafından 7 Ekim krizi; yerleşim politikasında atılacak "cesur" adımlar için bir "güvenlik kozu" ve "haklı bir gerekçe" olarak benimsenmiş ve sunulmuştur.

Bu analiz, İsrail'in Batı Şeria'daki yerleşim politikasını, Filistin topraklarını parçalayarak egemen ve bütünsel bir Filistin devletinin coğrafi temelini sistematik olarak ortadan kaldıran ve iki devletli çözümü bilinçli bir şekilde baltalayan bir strateji olarak incelemektedir. Çalışma, 2022'de kurulan aşırı sağ koalisyonun yerleşimci ideolojiyi kurumsallaştırmasını bu stratejide kritik bir eşik olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda çalışmanın ana odağı, 7 Ekim saldırılarının bir dönüm

noktası olarak kullanılarak Batı Şeria'daki yerleşim politikasının nasıl hızlandırıldığını ve ilhak sürecinin nasıl derinleştirildiğini analiz etmektir. Bu süreçte; yeni yerleşim inşaları, topraklara el

koyma (kamulaştırma), sistematik yerleşimci şiddeti ve Filistinlilerin hareket özgürlüğünün ortadan kaldırılması gibi araçların rolü ortaya konulmaktadır.

BİR İŞGAL ARACI OLARAK YERLEŞİM POLİTİKASININ YARATILMASI

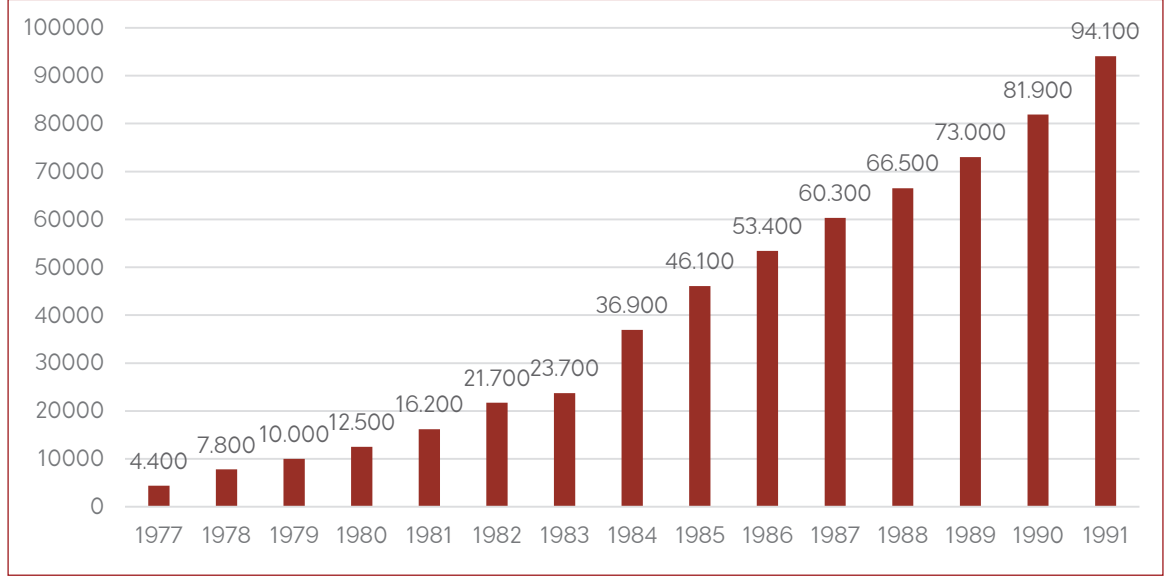

İsrail'in 1967'den beri Batı Şeria'da yürüttüğü yerleşim politikası, Filistinlilerin hayatının her alanını siyasi, sosyal ve ekonomik açılardan olumsuz yönde etkilemektedir. Bu politika sadece bir inşaat faaliyeti olmayıp kontrol noktaları, özel yol ağları ve idari engeller gibi unsurları da içeren karmaşık bir mekanizma olarak işlemektedir. Yerleşimler ve bu bileşenler, Batı Şeria haritasını ve bölgenin demografisini değiştirmenin, toprakları bütün bir Filistin devletinin kurulmasını engellemenin en önemli faktörü hâline gelmiştir.¹

1977 yılında sağcı Likud Partisinin iktidara gelmesiyle birlik yerleşim politikası süresiz olarak İsrail işgal ve ilhak aracına dönüşmüştür.

İsrail, yerleşim politikasını birkaç bileşen etrafında uygulamaktadır. Yerleşim alanlarının inşası, yerleşimciler için yol sistemi, yerleşimlerin güvenliğini sağlamak için kontrol noktaları ve yerleşimlere daha fazla alan elde edebilmek amacıyla yapılan kamulaştırmalardır. Böylece yerleşim politikası sadece bir alanda binaların inşa edilmesi değil tüm bu birleşenlerin ayrı ayrı ama aynı zamanda birlikte çalışmasıyla Batı Şeria haritasını değiştirmeyi ve Filistinlilerin Batı Şeria'daki varlığını sonlandırmayı hedeflemektedir. Bu sayede yerleşimlerin sayısının artmasına paralel olarak yerleşimci sayısı da Batı Şeria'da ciddi bir Yahudi popülasyonu oluşturmaya başlamıştır.

¹ Selin Bölme ve Emine Kaya, İsrail Yerleşim Politikasının Filistinlilerin Hayatı Üzerindeki Etkisi: Seyahat ve Dolaşım Özgürlüğü Çerçevesinde Furuş Beyt Deccan Köyü İncelemesi, *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 9, 2021.

Grafik 1: 1977-1991 Batı Şeria'da Yerleşimci Sayısı

Kaynak: PeaceNow

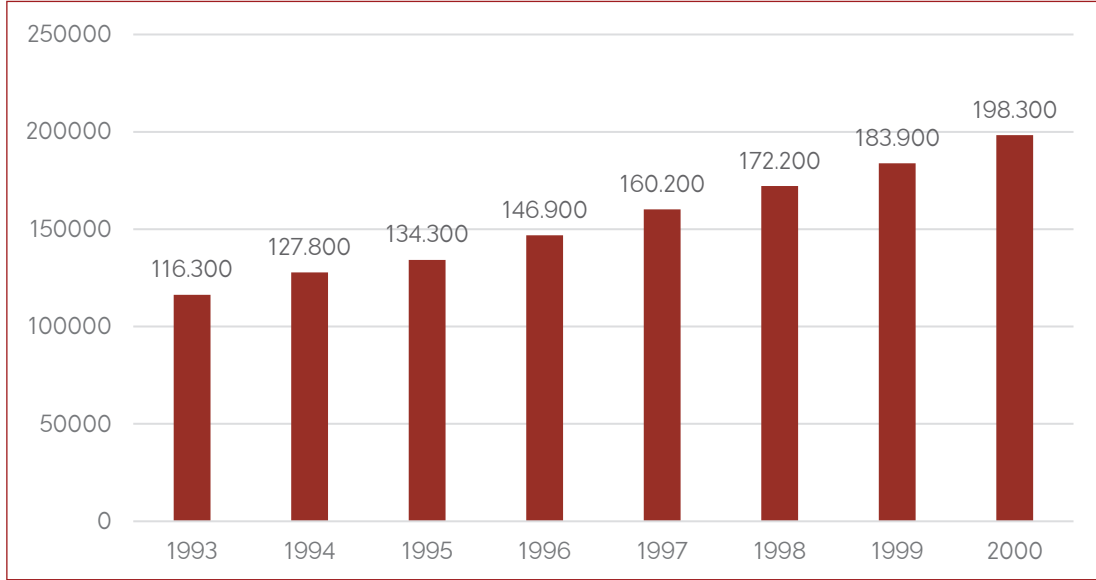
Yerleşimci sayıları 1977'den itibaren dramatik bir artış göstermiş ve hiçbir yıl diğer yılın gerisinde kalmamıştır. Bu artış sadece demografik bir değişimi değil bilinçli ve sistematik bir devlet politikasının da 15 yıllık bir kesitini sunmaktadır. 1977'de yoğun bir şekilde uygulanan politika sonucunda 1991 yılında yerleşimci sayısı 21,4 kat artış göstermiştir. Sonuçta bu durum Batı Şeria'nın fiziki, demografik ve siyasi yapısını kalıcı olarak değiştirmiş ve toprakları bütünlük bir Filistin devleti kurulması önündeki en önemli tehdit hâline gelmiştir.

Harita 1: 1991 Yerleşim Haritası

Kaynak: The Madrid Peace Conference and Israel Settlement, Passia.

Yerleşim politikaları sadece belli bir bölgeye yerleşerek ele geçirmek üzerine değil aynı zamanda Filistin köylerini birbirinden ayırarak parçalamaya yönelik tasarlanmıştır. İsrail hükûmeti hangi toprakların İsrail'e eklenmesini istiyorsa özellikle o bölgelere yerleşim yerleri kurulmuştur. Bu sayede hem İsrail toprakları işgal bölgesinde sınırlarını genişletmiş hem de Filistin köyleri arasına yerleşerek toprakların parçalanmasını sağlamıştır.

Grafik 2: 1993-2000 Yerleşimci Sayısı

Kaynak: Population, Peace Now.

1993'teki Oslo Anlaşmalarıyla başlayan ve 2000 yılında sonlanan barış görüşmeleri süresince yerleşimler bir barış anlaşmasının önündeki en büyük engel olmasına rağmen her yıl artışını ve genişlemesini sürdürmüştür. Nitekim İsrail'in sürekli yeni yerleşimler kurarak Batı Şeria'da hem toprak hem de demografik durumu kendi lehine değiştirmeye çalışması, Filistinliler tarafından görüşmeleri anlamsızlaştıran bir hareket olarak görülmüştür. Bu durum, barış sürecini defalarca tıkayan temel sorun olarak günümüze kadar varlığını sürdürmektedir.

İsrail yerleşimler, yol sistemi, kontrol noktaları ile oluşturduğu kompleks aracını sadece toprak işgali için kullanmamıştır. Filistinlilerin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimlerini engellemiş, rutin bir hayat olgusunu ortadan kaldırmış ve Filistinlileri adeta gettolara hapsedmiştir. Özellikle Oslo süreciyle başlayan ve İsrail devleti tarafından da illegal olarak kabul edilen yerleşkelerin (outpost) kurulmaya başlaması işgalin Batı Şeria'nın derinliklerine işlemesine ve geri dönülemez bir durumun yaratılmasına sebep olmuştur.²

Dolayısıyla yerleşim politikasıyla bağımsız bir Filistin devletinin kurulacağı varsayılan topraklar, bizzat o devletin varlığını imkânsız kılacak şekilde ve geri döndürülemez biçimde ipotek altına alınmaktadır. Bunun sonucunda iki devletli çözüm imkânsız hâle getirilerek siyasi bir amaçtan içi boşaltılmış bir slogana dönüşmüştür.

2 Emine Kaya, "İsrail Yerleşim Politikasının Filistin Devletine ve Toplumuna Etkisi", (Yüksek Lisans Tezi), *Marmara Üniversitesi*, 2021.

FIRTINA ÖNCESİ ZEMİN: 7 EKİM ÖNCESİNDE YERLEŞİM POLİTİKASININ GÜNDEMİNİN HAZIRLANMASI

İsrail güçleri Batı Şeria'da Filistin konutlarını yıkıyor.

Binyamin Netanyahu liderliğinde 29 Aralık 2022 tarihinde kurulan 37. hükûmetin yayımlanan ilkelerinde yerleşimler konusunda agresif bir politika benimseyeceği açıkça ilan edilmiştir. Hükûmet, Batı Şeria yerleşim genişlemesini öncelik listesinin en üstüne koyarak aşırı milliyetçi müttefiklerle koalisyon anlaşmasının bir parçası olarak yasa dışı olarak inşa edilmiş düzinelerce yerleşkeyi yasallaştırma ve işgal altındaki toprakları ilhak etme sözü vermiştir. Hükûmetin benimsediği ilkelerde yer alan “Hükûmet, İsrail Topraklarının tüm bölgelerinde - Celile, Negev, Golan ve Yahudiye ve Samiriye - yerleşimi teşvik edecek ve geliştirecektir.”³ ifadesi hükûmetin yerleşimlerin genişletilmesi konusundaki ideolojik kararlılığını vurgulamıştır. Bu ideolojik kararlılığın hayata geçirilmesindeki en somut ve radikal adım ise aşırı sağcı Dindar Siyonizm Partisi lideri Bezalel Smotrich'e Maliye Bakanlığının yanı sıra Batı Şeria'daki sivil hayatı ve yerleşim inşaatlarını yönetme yetki-

sinin verilmesi olmuştur.⁴ Bu yerleşim politikası açısından önemli bir karardır. Zira bu kararın ikili bir yönü bulunmaktadır. Birincisi yerleşimlerin sorumluluğu savunma bakanından Smotrich'e geçmiştir. İkincisi ise Batı Şeria inşaat sürecinde siyasi ve askerî onay gerekliliği fiilen ortadan kalkmıştır. Şimdiye kadar Batı Şeria'da bir inşaat planının ilerletilmesinin her aşaması başbakan ve savunma bakanının onayını gerektiriyordu. Yerleşim yerlerinin genişletilmesi veya yeni mahallelerin inşası için artık başbakanın onayına gerek olmadığına karar verildi. Ayrıca bu düzenlemeyle birlikte yerleşimciler için yol yapımına da siyasi kademenin onayı olmaksızın izin verilebilecektir. Dolayısıyla başbakanın onay sürecine ihtiyaç duyulmadığı ve yetkinin savunma bakanından Smotrich'e devredildiği dikkate alındığında, söz konusu kararların belirlenmesinde siyasi kademeyi temsil eden tek yetkili konumuna gelmiştir.⁵ Aynı zamanda bu karar, yerleşimlerin inşasının önündeki bürok-

3 Policy paper: What Israel's 37th government's guiding principles and coalition agreements mean for the West Bank, *Yesh-Din*, 1 Şubat 2023.

4 Israeli government assigns sole responsibility for West Bank settlement planning process to Minister Smotrich, *Peace Now*, 18 Haziran 2023.

5 Annexation as a Process in the Making: The First Nine Months of the Netanyahu-Smotrich-Ben Gvir Government, *Peace Now*, 20 Eylül 2023.

ratik sürecin minimuma indirilmesini sağlamış oldu. Smotrich'in seçilmesi ise başka bir mesajı içermektedir. Smotrich, 2017 yılında yayımladığı "Kararlı Plan" belgesinde yerleşimler hakkındaki planlarını şu şekilde açıklar;⁶

"Yahudiye ve Samiriye'nin merkez bölgele-rine tam İsrail egemenliğinin uygulanmasını ve bölgenin derinliklerinde yeni şehirler ve yerleşimler kurmak ve yüz binlerce ek yerleşimciyi orada yaşamak için getirmek şeklinde yerleşim yoluyla çatışmanın sona ermesini gerektirir. Bu süreç Yahudiye ve Samiriye'deki gerçekliğin geri döndürülemez olduğunu, İsrail Devleti'nin burada kalacağını ve Arapların Yahudiye ve Samiriye'de bir devlet hayalinin artık geçerli olmadığını her-kese açıkça ortaya koyacaktır. Yerleşimin zaferi, Arapların ve dünyanın bu topraklarda bir Arap devletinin asla ortaya çıkmayacağı anlayışını bi-linçlerine damgalayacaktır..." Bu ifadeler yerleşim konusunda tek karar mercisi olan Smotrich'in uygulayacağı politikanın Batı Şeria'nın tüm derinliklerine işleyeceğinin habercisi olmuştur.

Yerleşim planlarını uygulama konusunda daha sistemli hareket edilmesini sağlamak amacıyla bir Yerleşim İdaresi kurulmuştur. Batı Şeria'daki İsrailliler için yerleşim yerleri, altyapı ve otoyolların kurulması ve genişletilmesi dâhil olmak üzere tüm planlama aşamalarını onaylama gücünü içermekle birlikte Filistinliler için yapılacak planlamaların onaylanması da bu idarenin sorumluluğuna verilmiştir. Bu idarenin yetki alanı, arazinin kamulaştırılması, "devlet arazisi" (hazine arazisi) olarak ilan edilmesi ve

bu şekilde tescil edilmesi de dâhil olmak üzere topraklardaki tüm arazi istimlak yetkilerini kapsamaktadır. Buna ek olarak arazinin Filistin mülkiyetinden İsrail kontrolüne devriyle ilgili mülkiyet kaydı ve işlemlerin onaylanması gibi tüm arazi idaresi yönlerinden de sorumludur. İdare, yasa dışı yerleşkelerin (outpost) gereksinimlerini karşılayacak şekilde yasallaştırılması için idari çalışmaları yürütme ve bu süreci teşvik etme yetkisine sahip olup, bu yerleşkeleri yerleşimlerin mahalleleri olarak yasallaştırma konusunda tam yetkilidir. Ayrıca C bölgesindeki Filistinlilere ait yapıların yanı sıra İsraillilere ait yapılaşmalara ilişkin planlama ve inşaat yasalarının uygulanmasından ve son olarak hem İsrailliler hem de Filistinliler için elektrik, su, iletişim ve otoyol altyapısından da sorumludur.⁷

Tüm bu idari düzenlemeler sonrasında yerleşimlerde ciddi bir artışın meydana geldiği görülmektedir. 2023'ün ilk yarısında Batı Şeria'da 12.349 konut biriminin satışını gerçekleştirilmiştir. Bu oran 2012 yılından beri gerçekleşen en yüksek oran olarak rekor kırmıştır.⁸ İnşaat planlarının onaylanmasında rekor yaşanırken aynı zamanda İsrail hükûmeti tarafından yasal olarak kabul edilmeyen ve daha az nüfusu barındıran yerleşkelerin (outpost) onaylanmasında da ciddi artışlar gözlemlenmiştir. İsrail hükûmeti şubat ayında 9 yerleşkenin onaylandığını duyurmuştur.⁹ Bu yerleşkelerin onaylanması yeni yerleşimlerin kurulacağını işaretini vermesi ve/veya mevcut yerleşimlerle birleşerek Filistin topraklarında işgali genişletme aracı olarak kullanılması açısından oldukça önemlidir.

6 Bezael Smotrich: Israel's Decisive Plan, *Palquest*, 7 Eylül 2017.

7 Annexation Under Radar 2023, *Peace Now*, 1 Temmuz 2023.

8 "A record number of housing units were promoted in the West Bank in only six months", *Peace Now*, 13 Temmuz 2023.

9 "A record number of housing units were promoted in the West Bank in only six months"

7 EKİM İÇİN BİR FRAGMAN: ELİ YERLEŞİMİ OLAYI

Haziran 2023'te Batı Şeria'da Eli yerleşiminin yakınlarında Filistinliler 4 İsrailli yerleşimcinin ölümüyle sonuçlanan bir saldırı gerçekleştirmiştir. Bu saldırı Filistinlilere yönelik zaten var olan şiddeti arttırmıştır. İsrail Ulusal Güvenlik Bakanı Itamar Ben-Gvir, Batı Şeria için İncil kökenli "Yahudiye ve Samiriye" ifadesini kullanarak bölgeye yönelik askerî harekât çağrısında bulunmuş; hükûmetten havadan hedefli suikastler başlatılmasını, binaların yıkılmasını, Filistinli saldırganların sınır dışı edilmesini ve teröristlere ölüm cezası uygulanmasını talep etmiştir.¹⁰ Daha manidar karşılık ise Netanyahu'dan gelmiş ve *"Terörle mücadelede cevabımız ona sert bir şekilde saldırmak ve topraklarımızı inşa etmektir"* açıklamasıyla Eli yerleşimine 1.000 konutluk inşaat planına onay vermiştir.¹¹ Netanyahu'nun bu tek bir cümlesi bile ideolojik ve politik çok katmanlı bir sonuç vermektedir. Her terör saldırısının İsrail'in "Yahudi anavatanı" olarak gördüğü topraklardaki (özellikle Batı Şeria) varlığını zayıflatmak yerine daha da kökleştireceği mesajını verir. İsrail'i bu topraklardan çıkarmak amacı

taşıyan terör saldırılarına karşı kalıcı yapılar inşa ederek toprağa bağlılığı güçlendirmeyi hedeflediğini açıkça ortaya koyar. Terörün yarattığı yıkıma karşı inşa etme eylemi, bir tür ulusal değer ve kararlılık göstergesi olarak sunulur.

Bu durum İsrail için toprakla intikam almanın tipik bir göstergesidir. Nitekim Eli yerleşimi için kararlaştırılan bu planla birlikte Batı Şeria'daki mevcut yerleşim birimlerinin genişletilmesi ve bazı yasa dışı yerleşkelerin yasallaştırılması sürecini önemli ölçüde hızlandırmış ve kolaylaştırmıştır. Peace Now araştırmasına göre Eli yerleşimindeki yerleşimci sayısının iki kat artması, yakınlarında bulunan üç yerleşkenin yasallaştırılması hedeflenmiştir. Ayrıca Eli yerleşiminde gerçekleşen saldırı sonucunda yine yakınlarında bulunan Evyatar yerleşkesindeki yerleşimciler yasallaştırılmalarına ilişkin talepte bulunmuşlardır. Ben-Gvir yerleşimcileri ziyaret ederek daha fazla yerleşke kurmaları için *"tepelere koşun"* çağrısında bulunmuştur.¹² Ayrıca Ben-Gvir *"sadece burada değil, çevremizdeki tüm tepelerde tam bir yerleşim olmalı. İsrail*

10 A Palestinian attacker kills at least 4 people at a West Bank gas station, *NPR*, 20 Haziran 2023.

11 Toi Staff, 'Our response to terror': PM okays 1,000 new homes in West Bank settlement of Eli, *The Times of Israel*, 21 Haziran 2023.

12 Hagar Shezaf, 'Run to the Hilltops': Ben-Gvir Calls on Settlers to Establish More Illegal Outposts, *Haaretz*, 23 Haziran 2023.

topraklarına yerleşmeli ve aynı zamanda askerî bir operasyon başlatmalı, binaları yıkmalı ve teröristleri ortadan kaldırmalıyız. Sadece bir iki değil, düzinelerce, yüzlerce ve gerekirse binlerce..." ifadeleriyle, revizyonist bir yerleşim politikasının hâkim olduğunu; çatışmanın amaçlarını gerçekleştirmek üzere askerî güç kullanılarak dayatılan kalıcı bir "oldubitti" yaratılmasının hedeflendiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Bu durum 7 Ekim saldırısı sonrasındaki yerleşim politikasında görülen artış ve genişlemenin ideolojik ve politik alt yapısının anlaşılması açı-

sından oldukça önemlidir. Zira Haziran 2023'teki Eli saldırısına verilen yanıt, münferit bir olaydan çok daha fazlasını ifade etmektedir. Yerel ve münferit bir saldırıya karşı "toprakla intikam alma" ve "inşa ederek karşılık verme" refleksi gösteren hükûmet, 7 Ekim'in yarattığı güvenlik krizi ve derin ulusal şokla birlikte bu krizi tüm Batı Şeria'ya yayma fırsatı bulmuştur. 7 Ekim'in sağladığı "güvenlik ihtiyacı" ve "terörle mücadele" Ben-Gvir'in "tepelere koşun" çağrısını fiili bir devlet politikasına, Netanyahu'nun "inşa etme" söylemini ise geri döndürülemez bir oldubitti yaratma stratejisine dönüştürmüştür.

BATI ŞERİA'NIN GELECEĞİNİ MÜHÜRLEMEK: 7 EKİM SONRASI YERLEŞİM POLİTİKASI

İsrail askerleri Ramallah'taki kontrol noktasını kapattı.

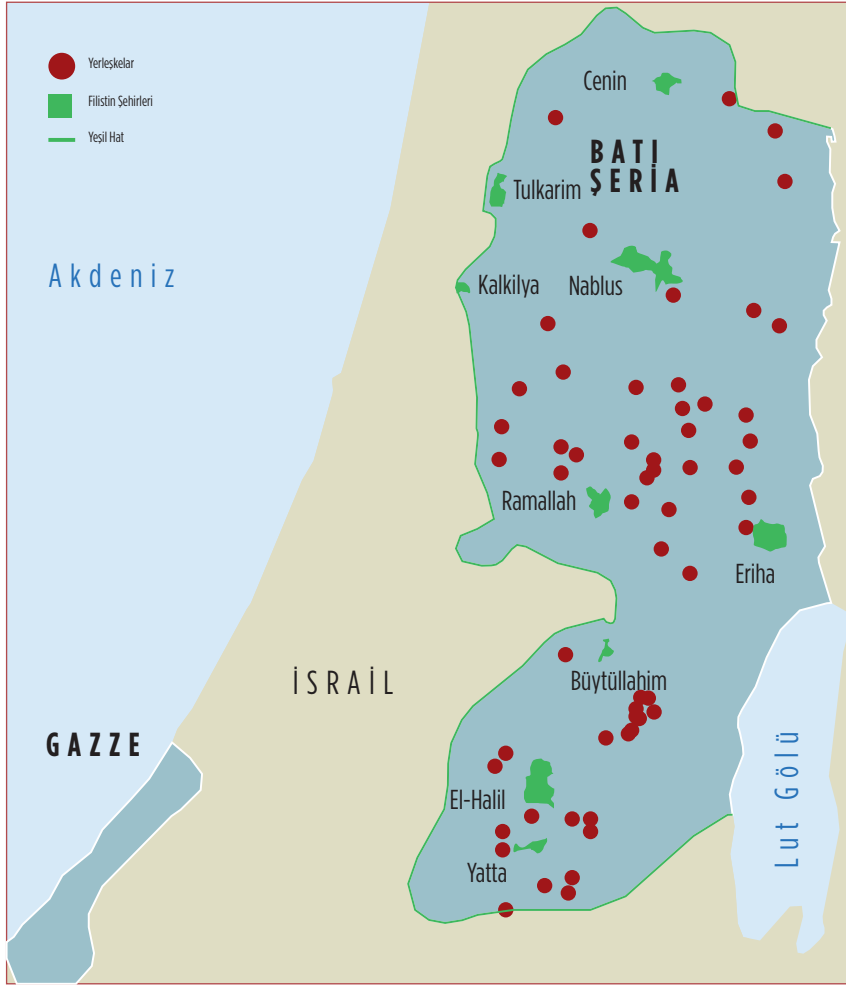
7 Ekim 2023 saldırıları yalnızca İsrail-Filistin çatışmasının seyrini değiştirmekle kalmamış aynı zamanda uluslararası kamuoyunun dikkati büyük ölçüde Gazze'deki insani trajediye odaklanmışken Batı Şeria'da on yıllardır devam eden yerleşimci projesinin yeni ve endişe verici bir evreye geçmesini hızlandırmıştır. Bu dönemde yerleşim politikasındaki hızlanma ve artış beş temel olgu üzerinden ilerletilmiştir. İsrail, yeni yerleşimlerin kurulması, yerleşimler için yol yapımları, yerleşimci şiddeti, ev yıkımları ve hareket özgürlüğünün kısıtlanmasıyla yerleşim politikasında son yıllardaki en büyük artışı elde etmiştir. 2024 yılında yerleşimlerin genişlemesi ve altyapı hizmetleri için 737 milyon şekel, Batı Şeria'daki yerleşimlere yol yapımı içinse 3.6 milyar şekel bütçe ayrılmıştır.¹³

Yeni Yerleşkelerin (Outpost) Kurulması

7 Ekim sonrasında İsrail yeni yerleşkelerin kurulmasına hız vermiştir. Yerleşkelerin ya ileride yeni bir yerleşimin başlangıcını oluşturmaya ya

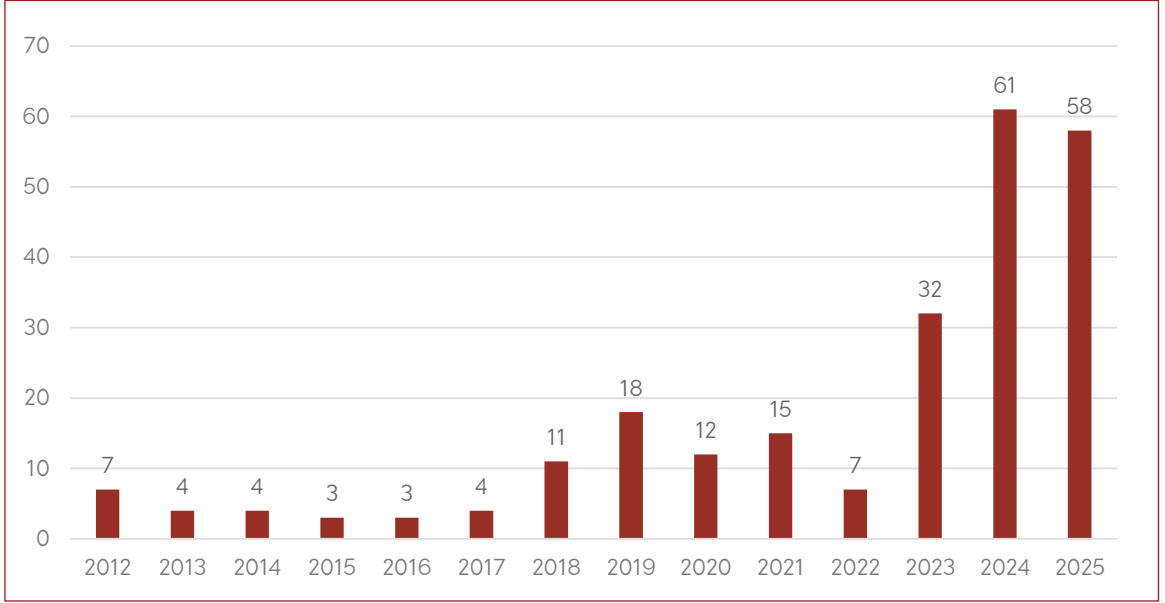
da mevcut yerleşimlere bağlanarak onların alanını genişletmeye hizmet etmesi amaçlanmıştır. Her iki şekilde de Filistinlilerin yaşadıkları bölgeler arasında kurularak Filistin köyleri arasındaki bağlantının kopmasına onları oldukları bölgelerde hapsedmeye neden olmaktadır. Yerleşkeler her ne kadar İsrail tarafından yasal olarak kabul edilmese de belediye hizmetleri devlet tarafından sağlanmıştır. 2024 yılı içinde 61 yeni yerleşke kurulmuştur. Genelde yerleşkeler Oslo II (1995) anlaşmasıyla bölünen C bölgesinde kurulmaktadır. Filistinlilerin kontrolünde olan B bölgesinde yerleşke kurulması ise çok nadirdir. Ancak 2024 yılında B bölgesinde yerleşkelerin artmaya başlamasıyla Batı Şeria'da yerleşimcilerin artık sadece C bölgesiyle yetinmediği ve yerleşimleri B bölgesine ilerletmeye hız verdikleri görülmektedir. Bu durum Oslo süreciyle Filistin yönetimine bırakılan A ve B bölgeleri ile İsrail denetimindeki C bölgesi arasındaki sınırların ilerleyen dönemde bulanıklaşacağını ve yerleşimlerin A ve B bölgeleri için de kalıcı bir tehdit hâline geleceğini göstermektedir.

¹³ Billions for Settlements in the 2024 Budget, *Peace Now* 22 Şubat 2024.

Harita 2: 2024 Yılında Kurulan Yerleşkeler (Outpost)

Kaynak: 2024 in the West Bank – The Year of Annexation and Expulsion, Peace Now.

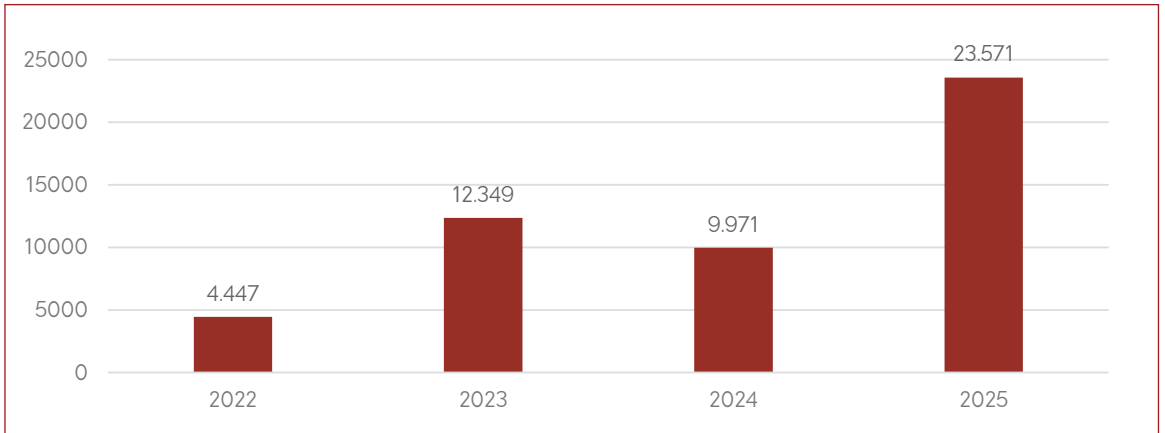
Yerleşkeler kuruldukları bölgeler itibarıyla özellikle Filistinlilerin yaşadıkları alanların arasında konumlandırılmıştır. Bu stratejik hamlenin en önemli nedeni Filistin toplulukları arasındaki bağlantıyı koparmak ve Filistinlilerin topraklarını parçalamaktır. Bu aynı zamanda ileride kurulması beklenen toprakları bütünlüklü bir Filistin devletini imkânsızlaştırmaya yönelik bir hamle olarak okunabilir.

Grafik 3: Yıllara Göre Kurulan Yerleşke (Outpost) Sayıları

Kaynak: Lands, Peace Now.

Yıllara göre yerleşke kurulumundaki artışlar incelendiğinde 7 Ekim sonrasında bu saldırının bir meşrulaştırma aracı olarak ustaca kullanıldığı görülmektedir. Nitekim 2012-2022 yılları arasındaki 10 yıllık bir süreçte 85 yerleşke kurulurken 2023-2025 yılları arasında sadece 3 yılda 151 yerleşke kurulmuştur. Sadece bu veriler bile Ekim saldırısı sonrasında İsrail'in Batı Şeria'da uyguladığı agresif yerleşim politikasının kapsamını açıkça ortaya koymaktadır.

Yerleşkelerin kurulması devam ederken mevcut yerleşimlerin genişlemesi için de planlar yapılmaya devam etmiştir. Buna göre 2025 yılında son üç yılın rekor seviyesinde bir genişlemeye hükümet onay vermiştir.

Grafik 4: Yıllara Göre Yerleşim Planları

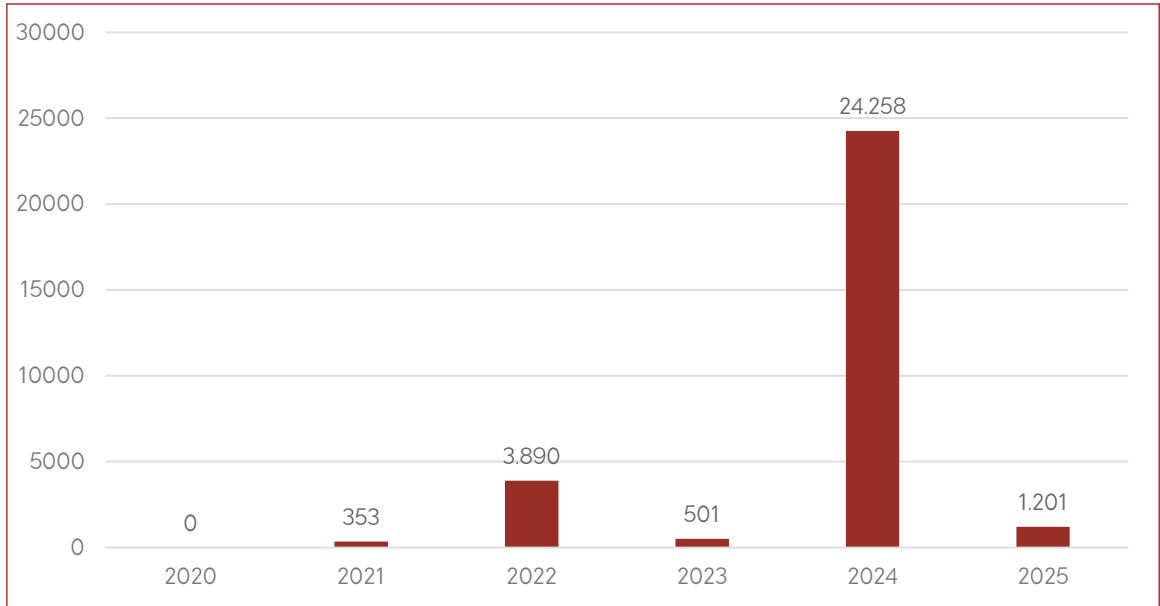
Kaynak: Construction, Peace Now.

23.571 birimlik bir inşaat onayı hem Batı Şeria'da bu inşaatlar için toprak gaspını hem de buraya yerleşecek ciddi bir Yahudi nüfusunun olacağını göstermektedir. Bunun yanı sıra genişleyen yerleşimlerin diğer yerleşimlerle bağlantısını sağlamak amacıyla yeni yolların yapılması ve güvenliğin sağlanması içinse yeni kontrol noktalarının inşa edilecek olması göz önüne alındığında işgalin çok katmanlı yapısını açıkça ortaya koymaktadır.

Arazi Kamulaştırması

Yeni yerleşkelerin kurulması ve mevcut arazilerin genişletilmesine bağlı olarak yerleşimler için arazi sağlamaya yönelik toprakların Devlet Arazisi (hazine arazisi) olarak ilan edilme oranlarında da ciddi bir yükseliş meydana gelmiştir. Özellikle 2024 yılında hem yeni yerleşkeler hem de mevcut yerleşimlerin genişlemesi için 24.258 dönüm arazi kamulaştırma yoluyla gasp edilmiştir.

Grafik 5: Yıllara Göre Kamulaştırılan Arazi Miktarı

Kaynak: Lands, Peace Now.

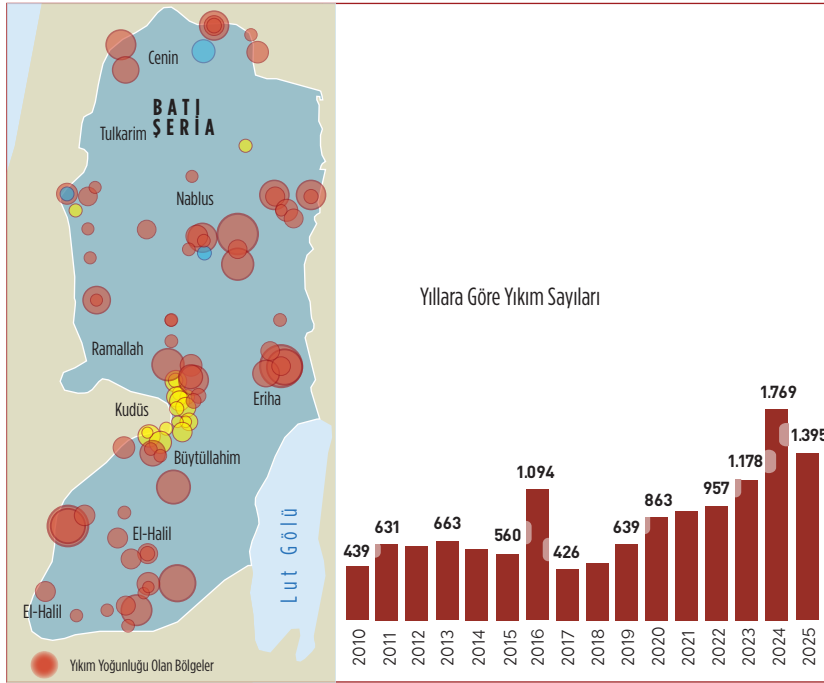
Grafik incelendiğinde 2024 yılında yapılan arazi kamulaştırmasında 24.258 dönüm ile ciddi bir artış meydana gelmiştir. Bu artışın ciddiyetini anlamak için şu karşılaştırma yeterlidir: Oslo Anlaşmalarından 2023'e kadar geçen yaklaşık otuz yıllık sürede toplam devlet (hazine) arazi kamulaştırması, 2024'teki bu tek yıllık rakamın ancak yarısına ulaşabilmiştir.¹⁴ Elbette İsrail'in yerleşim politikası gereği kamulaştırmalara devam edeceği beklenen bir durumdu. Ancak bu denli orantısız ve tarihi bir artış 7 Ekim saldırılarının, on yıllardır süren fiili ilhak politikasını benzeri görülmemiş bir boyuta taşımak için nasıl elverişli bir bahane ve bir meşruiyet kılıfı olarak kullanıldığını açıkça gözler önüne sermektedir.

14 Batı Şeria'daki kamulaştırma faaliyetleri için bkz: Emine D. Kaya (2025). "İşgalden İlhaka: İsrail'in Filistin Topraklarında Uyguladığı Kamulaştırma Politikaları", S. Bölme ve N. Çakmaktaş içinde, *Filistin Meselesi*. 125-142. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınevi.

Yıkım Politikası

Yerleşim politikasının ilerletilmesi ve yeni araziler açmanın başka bir yöntemi de yıkım politikasıdır. Yıkım politikası yerleşim politikası için tamamlayıcı bir hamledir. Filistinlilerin toprakla olan bağlarını yok ederek Filistin ulusal kimliğini baltalamakta ve her yıkım Siyonist rakibi tarafından Filistin davasına verilen başka bir yenilgiyi temsil etmektedir.¹⁵

Harita 4: 7 Ekim Sonrası Yıkım Haritası ve Yıllara Göre Oranı

Kaynak: Maps Illustrating the Changing Face of Palestine, ICAHD; Data on Demolition and Displacement in the West Bank, OCHA.

Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) verilerine göre 2023-2025 yılları arasında 4.342 yapı yıkılmış, 82.327 kişi zorla yerinden edilmiştir. Harita 4 incelendiğinde kırmızı dairelerle gösterilen yıkım noktaları özellikle Ramallah, Nablus, el-Halil gibi büyük Filistin şehirlerinin etrafında ve aralarındaki bağlantı yolları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu, Filistin coğrafi bütünlüğünü parçalama, şehirleri birbirinden ve Ürdün Vadisi gibi stratejik bölgelerden izole etme (tecrit etme) politikasını gözler önüne sermektedir. Bu noktada yerleşim politikasının bir konut politikası olmadığı aynı zamanda siyasi ve demografik hedefleri olan bir toprak kontrolü ve mülksüzleştirme stratejisi olduğu açıkça ortaya koyulmaktadır. Yıkımlar, Filistinlileri belirli bölgelerden uzaklaştırmayı, hareket kabiliyetlerini kısıtlamayı

Yıkım politikası yerleşim politikası için tamamlayıcı bir hamledir. Filistinlilerin toprakla olan bağlarını yok ederek Filistin ulusal kimliğini baltalamakta ve her yıkım Siyonist rakibi tarafından Filistin davasına verilen başka bir yenilgiyi temsil etmektedir.

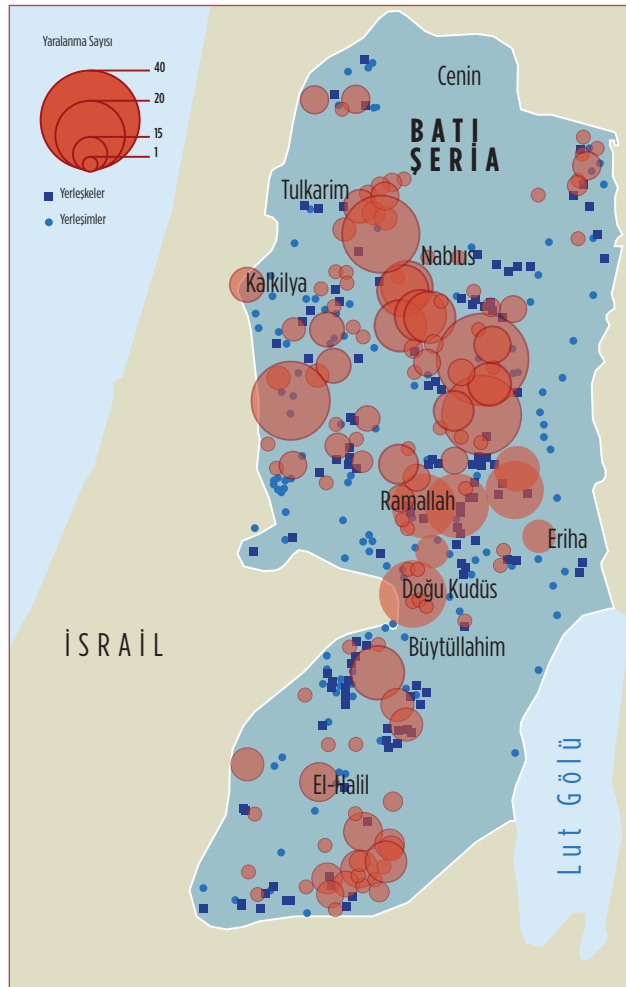
15 Dan Simon, "The Demolition of Homes in the Israeli Occupied Territories", *Yale Journal of International Law*, 19/1, 1994.

ve iki devletli çözümün temelini oluşturan coğrafi bütünlüğü ortadan kaldırmayı amaçlayan bir arazi-kontrol aracı haline gelmiştir. Buna ek olarak bu veriler sadece Batı Şeria'daki sayısal durumu ortaya koymakla kalmaz, burada yaşayan yüzlerce ailenin anılarını, umutlarını ve geleceklerinin de enkaz altında bırakıldığının en somut göstergesidir.

Yerleşimci Şiddeti

Yerleşim politikasının başka bir bileşeni yerleşimci şiddettir. Yerleşimci şiddeti Filistinlilerin hayatında sürekli bir tehdit oluşturmaktadır. Yerleşimciler, Filistinlilere yönelik fiziksel saldırılar, kundaklama, tarım arazilerini ve zeytin ağaçlarını tahrip etme, mülklere zarar verme gibi eylemlerde bulunmaktadır. Bu saldırılar genellikle İsrail güvenlik güçlerinin gözü önünde gerçekleşmekte ve faillerin neredeyse tamamı cezasız kalmaktadır. Bu şiddet ortamı, Filistinlileri korkutarak topraklarını terk etmeye zorlamakta ve yerleşimlerin genişlemesi için zemin hazırlamaktadır.

Harita 5: Yerleşimci Şiddetinin Olduğu Bölgeler

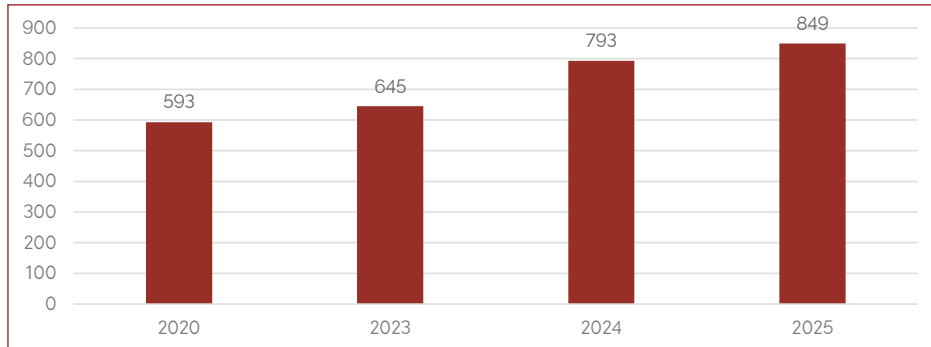
Kaynak: United Nations, "State Of Palestine: Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the Occupied Syrian Golan", Mart 2025.

7 Ekim saldırısı sonrasında yerleşimci şiddetinde ciddi bir artış yaşanmıştır. Yerleşimlerin korunması ve güvenliği için bir kısmı yerleşimcilerden oluşan yedek askerlerin seferber edilmesiyle yerleşim yerlerinin savunması güçlendirildi. Bu adım, yerleşimcilere binlerce silah dağıtılmasını da içermesinden dolayı Filistinlilere yönelik saldırıların sonucunda ölüm ve yaralanma oranları artış gösterdi. Dolayısıyla Gazze'de bir katliam sürerken Batı Şeria'daki Filistinliler de hem yerleşimcilere hem de bölgede İsrail güçlerine karşı yaşam mücadelesi sürdürmek zorunda kalmıştır. Sadece ilk 1 ayda 600 Filistinli yerleşimcilerin baskısıyla yer değiştirmek zorunda kalmıştır. Zeytin hasadı yapmak isteyen Filistinliler istihbarat topladıkları gerekçesiyle yerleşimciler tarafından engellenmeye çalışılmıştır.¹⁶ 2024 yılının ilk 9 ayında Batı Şeria'da 1.992 Filistinli yaralanmıştır. Yaralanmaların 1.759'u İsrail güçleri tarafından gerçekleştirilirken 233'ü yerleşimcilerin saldırıları sonucunda olmuştur. 2025 yılının aynı dönemine ise 2.780 Filistinli yaralanmış yaralanmaların 494'ü yerleşimciler tarafından gerçekleştirilmiştir.¹⁷ Bu veriler, yerleşimci şiddetinin endişe verici bir şekilde tırmadığını ve Filistinliler için güvenlik tehdidinin her geçen gün daha da büyüdüğünü açıkça ortaya koymaktadır. Şiddetin bu denli artması, Filistinli topluluklar üzerindeki baskıyı ve yerinden edilme tehdidini daha da derinleştirmekte, bölgedeki insani krizi tırmandırmaktadır. Ayrıca şiddet olaylarındaki bu keskin artış, yerleşimci saldırılarının münferit olaylar olmaktan çıkıp sistematik bir yıldırma ve topraksızlaştırma politikasının en somut kanıtı hâline geldiğini göstermektedir.

Hareket Kısıtlamaları

Yerleşimci şiddetinin yarattığı bu tecrit ve korku iklimi, Batı Şeria'yı adeta bir açık hava hapis-hanesine çeviren kontrol noktaları, toprak höyükler ve yol bariyerleri, siper, kısmi kontrol noktaları gibi engellerle daha da pekiştirilmektedir. İsrail'in Batı Şeria'da uyguladığı hareket kısıtlamaları yalnızca bireylerin seyahat özgürlüğünü hedef almaz aynı zamanda Filistin coğrafyasını parçalamaya, toplulukları birbirinden izole etmeye, gündelik yaşamı denetim altına almaya ve nihayetinde Filistin topraklarını birbirinden kopuk adacıklara dönüştürerek coğrafi bütünlüğü ortadan kaldırmaya yönelik stratejik bir araç işlevi görür.¹⁸

Grafik 6: Hareket Engelleri

Kaynak: OCHA, "West Bank Movement and Access Update", Mayıs 2025.

16 The Third Front: Settler Violence in Gaza War's Shadow and the Impact on Area C (November 2023), *Peace Now*.

17 Humanitarian Situation Update, OCHA, 5 Eylül 2025.

18 Selin Bölme ve Emine Kaya, İsrail Yerleşim Politikasının Filistinlilerin Hayatı Üzerindeki Etkisi: Seyahat ve Dolaşım Özgürlüğü Çerçevesinde Furuş Beyt Deccan Köyü İncelemesi.

Saldırının ardından Batı Şeria'da Filistin kasaba ve köylerini ana yollara bağlayan yüzlerce erişim yolu kapatılmış; birçok Filistin topluluğuna yönelik giriş-çıkışlar ise İsrail Savunma Kuvvetleri (IDF) tarafından toprak yığınları ve çeşitli bariyerlerle engellenmiştir. OCHA tarafından yapılan araştırmada 2024 yılında 793 olan hareket engelleri 2025 yılına gelindiğinde 849'a yükselmiştir. Bu engellerin 247'sini kontrol noktaları oluşturmaktadır. Kontrol noktaları ve yollar üzerine kurulan diğer engeller Filistinlilerin normal günlük bir rutin yaşamasını engellemektedir.

Hareket engellerinin oluşturulmasıyla Filistinliler eğitim, sağlık ve ekonomik haklarından mahrum kalmaktadırlar. Günlük hayatta yapılması en normal olan şeyler Filistinli yaşamında bir işkenceye dönüşmektedir. Öğrenciler okullarına gidememekte, hastalar hastaneye ulaşamamakta, bir yerden başka bir yere kontrol noktası geçmeden seyahat edememekte ve engelsiz bir ekonomik faaliyet sürdürememektedir. OCHA raporuna göre sadece Jaba ve Kalandiya kontrol noktaları 80.000 kişinin hareket özgürlüğünü kısıtlamaktadır.¹⁹

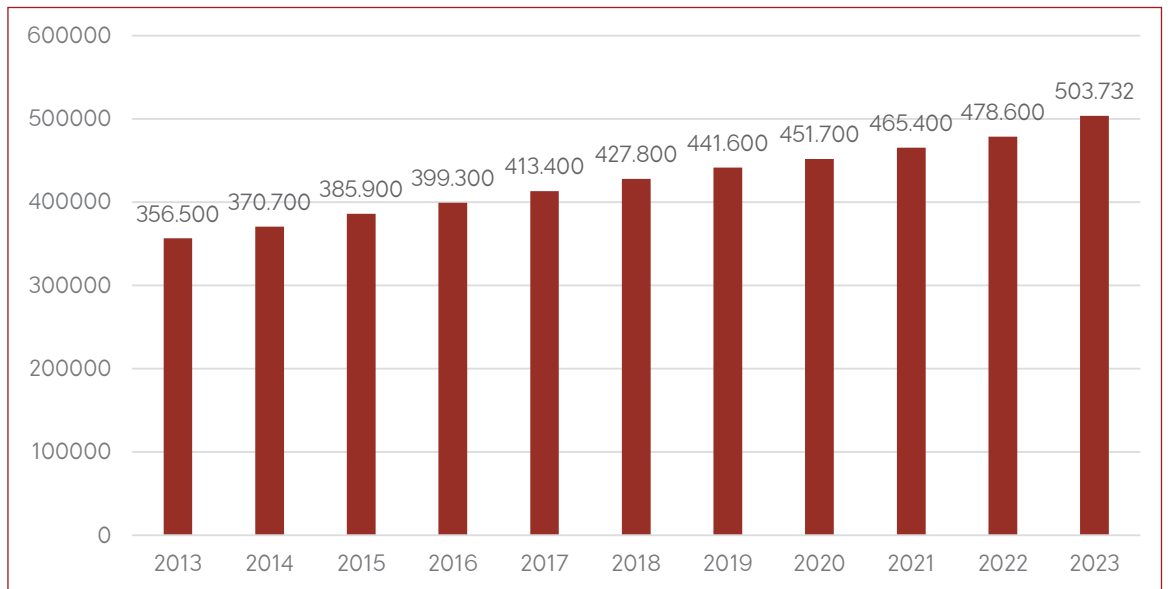
19 "West Bank Movement and Access Update", OCHA, Mayıs 2025.

SONUÇ

Yerleşim politikası sonuç itibarıyla Batı Şeria'da yeni bir coğrafi ve demografik gerçeklik yaratmıştır. 2023 sonunda 500.000'i aşan yerleşimci sayısı, İsrail'in Batı Şeria'daki yerleşim projesinin ulaştığı kritik eşiği göstermektedir. Bu nüfus artışının doğal bir sonucu olarak ortaya çıkan yeni konut ve yerleşim ihtiyacı, Filistinlilere ait özel arazilere el konulmasını veya toprakların çeşitli arazi kamulaştırma yöntemleriyle gasp edilmesini, yerleşimci şiddetine maruz kalarak bölgeden uzaklaştırılmalarını, günlük yaşamlarının her detayını kontrol altına almaya çalışan hareket engelleriyle mücadele etmelerini beraberinde getirmektedir.

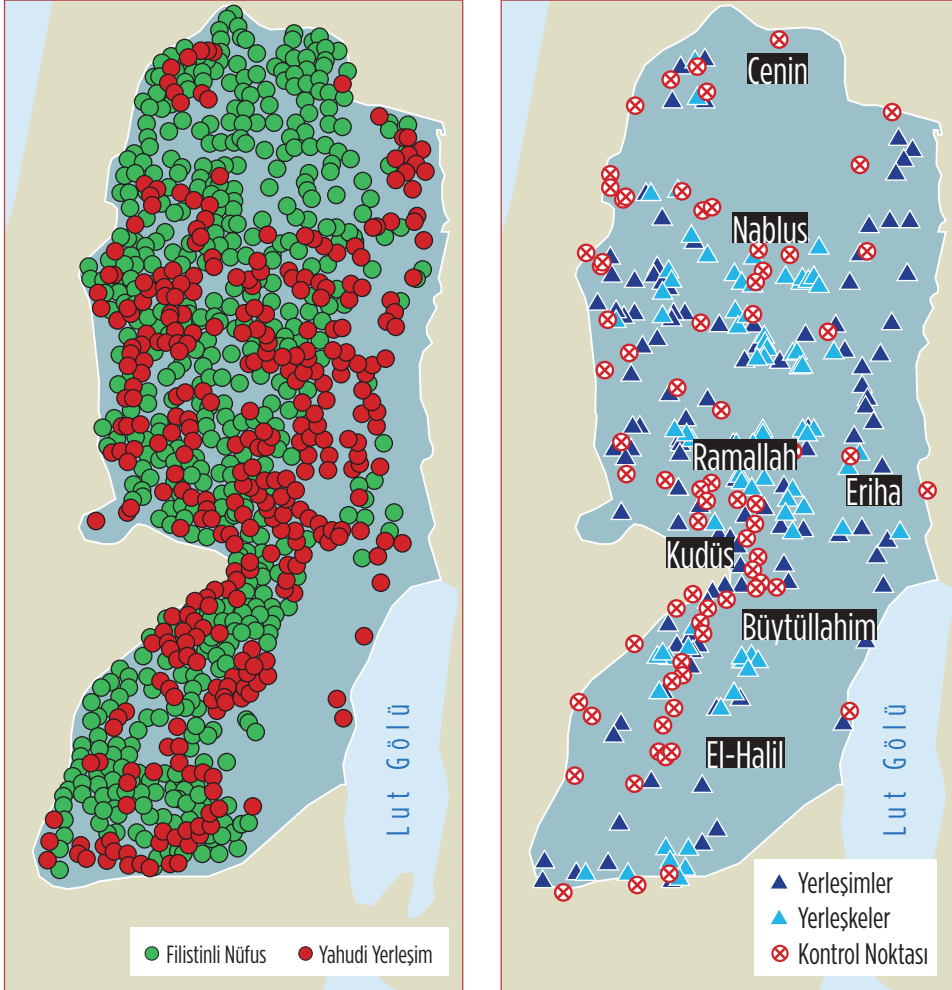
Grafik 7: Yerleşimci Sayıları

Kaynak: Population, Peace Now

Her yıl istikrarlı şekilde artan yerleşimci nüfusu, İsrail'in bölgede kalıcı olduğunu ve bu topraklardan vazgeçmeyeceğini göstermek için somut bir kanıt olarak kullanılmaktadır. Bu demografik gerçeklik, "iki devletli çözüm" formülünü temelden anlamsız kılmakta ve gelecekteki herhangi bir müzakereyi daha başlamadan sonuçsuz bırakmaktadır. Zira amaç masaya oturulduğunda pazarlık edilecek bir toprak parçasının fiilen kalmamasını sağlamak ve uluslararası toplumu geri döndürülemez bir oldubittiyle karşı karşıya bırakmak olarak değerlendirilebilir.

Harita 6: Batı Şeria Nüfus Dağılımı ve Yerleşim Haritası

Kaynak: Map, Peace No.; Conquer and Divide, B'Tselem.

Sonuç olarak Batı Şeria'daki nüfus dağılımı ve yerleşimlerin konumları incelendiğinde İsrail hem demografik hem de fiziksel olarak Filistin topraklarını parçalamıştır. Yerleşimler, yerleşkeler, kontrol noktaları ve yol sistemiyle adeta Batı Şeria'yı bir ahtapot gibi sararak Filistinlilerin bu coğrafyadaki varlığını ortadan kaldırmaya çalışmaktadır. Mevcut olan bu gerçeklik sürdüğü müddetçe toprak bütünlüğüne sahip, egemen ve yaşayabilir bir Filistin devletinin kurulabilmesi imkânsız hâle gelmektedir.

www.orsam.org.tr

[orsamorgtr](https://www.facebook.com/orsamorgtr)